

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ

Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7

2.1. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI.....	7
2.2. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER.....	8
2.3. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	8
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	10

3. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI 11

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	11
3.2. ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	12

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünlüştürmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüştürmüş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılabilecek öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanan, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemede ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojiye yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiyle, demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına ters-tir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerde-dir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalışmalarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken

teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.

4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.

5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.

6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.

7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözeten bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Kültür tarihinin en önemli alanlarından biri olan müzik tarihi, müziğin doğuşundan günümüze kadar gelen değişim sürecini konu edinmektedir. Müziğin zaman içerisindeki değişim ve gelişimini kronolojik açıdan inceleyen müzik tarihi, müzikoloji ve tarih bilimlerinin alt alanıdır. Müzik tarihi, çeşitli akım ve anlatım özelliklerinin yanı sıra bestecileri, eserleri, müzik formlarını ve çalgıların gelişimini müzik bilimi disiplini içinde incelemektedir.

Müziğin tarihsel bağlamda geçirdiği değişim süreci doğrultusunda hazırlanan Türk ve Batı Müziği Tarihi Dersi Öğretim Programı, öğrenci merkezli ve beceri temelli bir perspektife sahiptir. Program oluşturulurken genelden özele, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene ilkeleri ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri göz önünde bulundurulmuştur.

Türk ve Batı Müziği Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması ile Türk müziğinin ve Batı müziğinin geçmişten günümüze geçirdiği değişim ve gelişim süreçleri hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır. Öğrencilerin müzik tarihi bilinci ve temel müzik bilgileri edinmeleri, müzikal becerilerini geliştirmeleri ve müziği etkileyen sosyokültürel unsurların farkında olmaları da Öğretim Programı'nın hedefleri arasındadır.

2.1. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Türk ve Batı Müziği Tarihi Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Çalışmalarında zamanı planlı ve verimli kullanma alışkanlığı kazanmaları
- Kendilerini müzik yoluyla ifade etmeleri
- Bilinçli bir müzik dinleyicisi olmaları
- Müzikal duyarlılık, düşünme, yorumlama ve yaratıcılık becerilerini geliştirmeleri
- Müzik ile tarih ilişkisini kavramaları
- Türk ve Batı müziği eserlerinin tür ve biçimlerini kavramaları
- Türk ve Batı müziği tarihinin dönemlerini genel hatlarıyla değerlendirmeleri
- Tarihî süreç içinde yaşanan müziksel gelişmelerin günümüz müziğine etkilerini değerlendirmeleri
- Müziğin toplumsal, kültürel, ekonomik politikalar ve devlet politikaları çerçevesinde nasıl şekillendiğini değerlendirmeleri
- Türk ve Batı müziğinin önde gelen bestecilerini ve eserlerini tanımaları
- İslamiyet'in kabulünün Türk müziğine etkilerini kavramaları
- Türk ve Batı müziği etkileşimini kavramaları
- Türk müziği eğitimi veren resmî ve resmî olmayan eğitim kurumlarını tanımaları
- Toplu çalışmalar aracılığı ile birlikte düşünme, birlikte hareket etme, sorumluluk ve paylaşma bilinci kazanmaları
- Ulusal ve uluslararası müzik etkinlikleriyle toplumun sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmaları
- Geleneklerini bilerek geleceğe bakmaları, geleneğe ilişkin yüksek bir farkındalıkla teknolojinin imkânlarını kullanarak musiki kültürüne hizmet etmeleri

2.2. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

Türk ve Batı Müziği Tarihi Dersi Öğretim Programı ile ulaşılmaması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Kronolojik düşünme
- Tarihsel kavrama
- Tarihsel analiz ve yorumlama
- Tarihsel araştırma ve inceleme
- Müzik kültürünü geliştirme
- Müzikte eleştirel düşünme
- İnsan ile müzik ilişkisini kavrama
- Kültür ve müzik ilişkisini kavrama
- Dönemlerin sanatsal yaklaşımlarını yorumlama
- Müziğin sosyal yaşama etkisini kavrama
- Gelenekselden çağdaşa, ulusaldan evrensele müzik türlerini tanıma
- Eserleri dönem özelliklerine göre tanıma
- Dönemlere ait çalgıları tanıma
- Dinlediği eserleri tanıma
- Dinlediği eserlerin bestecilerini tanıma

2.3. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici, öğrencilere demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.
- Türk ve Batı Müziği Tarihi Dersi Öğretim Programı ile öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesinden en üst seviyeye kadar ulaşması hedeflenmektedir. Bu hedefin gerçekleşmesinde ulusal ve evrensel müzik tarihinin tüm güvenilir kaynaklarından yararlanılabilir.
- Türk ve Batı Müziği Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın üniteleri özümsemeli, gerek duyulduğunda her ünitenin ve konunun bir başkası ile eş güdümlü, yardımlaşarak yürütüldüğü esnek bir planlama yapılmalıdır. Programda yer alan ünitelerin eksiksiz olarak işlenmesi şartıyla konu içeriğinde takdim tehir yapılabilir.
- Türk ve Batı Müziği Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın kazanımları gerçekleştirilirken öğrenci grubunun ilgileri, ihtiyaçları, beklentileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmalıdır.
- Konular işlenirken programda yer alan kazanım açıklamaları göz ardı edilmemelidir.
- Programda yer alan kazanımlara ve içeriğe bağlı kalmak koşuluyla öğrencilere araştırma konusu, ödev ve projeler verilebilir.
- Öğrencilere verilen ödev ya da proje kapsamındaki dinleme ve araştırma çalışmaları, müziği anlamak ve özümsemek adına yapılan etkinliklerdir. Araştırma etkinliği, öğrencilerin eserler hakkında bilgilere (besteci, dönem, teknik vb.) ulaşması ve eserlerin özelliklerini tanıması açısından önemlidir. Dinleme ve araştırma etkinlikleri öğrencilerin yeni bakış açıları kazanmalarını sağlayarak genel kültür gelişimlerini destekleyici nitelikte olmalıdır.
- Öğrencilere Türk ve Batı Müziği Tarihi dersi ile ilgili araştırma ödevleri verilirken yayımlanmış tez, makale, kitap vb. literatürün takip edilmesi teşvik edilmelidir.

- Öğrenme öğretme etkinliklerinde kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek nitelikte görsel, işitsel ve basılı materyallerden yararlanılmalıdır.
- Programın uygulanması sürecinde öğrencilerin dijital alanları kullanma becerilerini geliştirecek ve bilgi ile-tişim teknolojilerinin aktif olarak kullanılmasına olanak sağlayacak etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir.
- Öğrencilerin kendi bilgi ve becerilerindeki eksiklikleri fark etmeleri ve bu eksiklikleri giderebilmek için bi-reysel hedefler belirlemeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin yeni bilgi ile eski bilgileri arasında bağlantılar kurmasına önem verilmelidir.
- Öğrencilerin kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir.
- Her öğrencinin başarabilme deneyimini yaşaması için bireysel farklılıkları dikkate alan fırsatlar yaratılmalıdır.
- Grup çalışmaları; öğrencilerin estetik duyarlılık içinde birbirlerine yardımcı olmalarını, birbirlerinin çalış-malarını görerek eleştirmelerini, yeni fikirler üretmelerini ve arkadaşlarıyla olumlu ilişkiler geliştirmelerini sağlar. Bu nedenle grup çalışmaları özendirilmeli, desteklenmelidir.
- Sanatsal etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin estetik duygularını geliştirmeleri amaçlanır. Öğrencilerin her tür sanatsal etkinliği takip etmesi teşvik edilmelidir.
- Programda yer alan değerlerin yeri geldiğinde etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak işlenmesi sağlanmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
MÜZİK TARİHİNE GİRİŞ	13	4	6
ORTA ÇAĞ	12	6	8
RÖNESANS DÖNEMİ	9	4	6
BAROK DÖNEM	5	6	8
KLASİK DÖNEM	5	8	11
ROMANTİK DÖNEM	5	6	8
MÜZİKTE ULUSAL AKIMLAR	3	4	6
20. YÜZYIL	5	6	8
TÜRKİYE'DE ÇOK SESLİ MÜZİK	5	6	8
TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ	1	4	6
TÜRK MÜZİĞİNDE DÖNEMLER	15	14	19
TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİM KURUMLARI	5	4	6
TOPLAM	83	72	100

3. TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Program on iki üniteden oluşmaktadır. Kazanımlar; ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir:

Şekil 1. Kazanımların Yapısı

3.2. ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

1. MÜZİK TARİHİNE GİRİŞ

1.1. İlk Çağ

- 1.1.1. Müziğin doğuşuyla ilgili varsayımları açıklar.
- 1.1.2. İlk Çağ uygarlıklarında müziğin sosyokültürel açıdan yerini açıklar.
- 1.1.3. İlkel çalgıları açıklar.

İlkel çalgıların ses sistemleri üzerinde durulur.

1.2. İlk Çağ Uygarlıklarında Müzik

- 1.2.1. Mezopotamya uygarlıklarının müzik anlayışını açıklar.
 - 1.2.2. Mısır uygarlığının müzik anlayışını açıklar.
 - 1.2.3. Orta Asya uygarlıklarının müzik anlayışını açıklar.
 - 1.2.4. Uzak Doğu uygarlıklarının müzik anlayışını açıklar.
 - 1.2.5. Antik Yunan felsefesinin müzik sanatına etkilerini açıklar.
 - 1.2.6. Antik Yunan uygarlığı müzik sanatında kaydedilen gelişmeleri açıklar.
- Roma uygarlığının müzik geleneğine ve müzikal özelliklerine de değinilir.*
- 1.2.7. Antik Yunan uygarlığında kullanılan çalgıları açıklar.
 - 1.2.8. Heptatonik (yedi perde) dizi sistemini açıklar.
 - 1.2.9. Antik Yunan modlarını (makam) açıklar.
 - 1.2.10. Majör ve minör dizilerin kökenini açıklar.

2. ORTA ÇAĞ

Terimler: Organum, melizmatik, minnesinger, troubadour, neuma.

2.1. Erken Kilise Müziği

- 2.1.1. Orta Çağ kültürünün müzik üzerindeki etkilerini açıklar.
- 2.1.2. Orta Çağ'da kullanılan çalgıların özelliklerini açıklar.
- 2.1.3. Orta Çağ'da kullanılan müzik formlarının özelliklerini açıklar.
- 2.1.4. Kilisenin müzikal biçim anlayışını açıklar.
- 2.1.5. Kilise modlarını (makamlarını) açıklar.

2.2. Nota Yazımının Ortaya Çıkışı ve Orta Çağ Ezgileri

- 2.2.1. Seslerin isimlendirilmesi ile ilgili müzikal gelişmeleri açıklar.
- 2.2.2. Gregorius ezgilerini ayırt eder.
- 2.2.3. Ambrossius ezgilerini ayırt eder.

2.3. Orta Çağ'da Din Dışı Müzik

- 2.3.1. Din dışı müziğin gelişimini açıklar.
 - a) Din dışı müzik icracıları, müzik icra edilen ortamlar ve din dışı müziğin temaları üzerinde durulur.
 - b) Orta Çağ saz şairlerinin kültürel yaşantıları hakkında bilgi verilir.

2.4. Orta Çağ'da Çok Seslilik

2.4.1. Orta Çağ'da çok sesli müziğin oluşumunu açıklar.

2.4.2. Orta Çağ'da kullanılan çok sesli müzikal formların özelliklerini açıklar.

a) Çok sesliliğin ilk örneklerine yer verilir.

b) Orta Çağ'a ait başlıca çok sesli müzik formlarından organum ve motet hakkında bilgi verilir.

2.4.3. Gotik Dönem içerisindeki müzikal gelişmeleri açıklar.

Çok sesliliğin oluşup gelişim gösterdiği Notre Dame ekolü ve ars nova (yeni sanat) müzik reformu hakkında bilgi verilir.

3. RÖNESANS DÖNEMİ

Terimler: Rönesans, reform, chanson, karol, lied, motet, lute, kitara, viol.

3.1. Kültür ve Sanat

3.1.1. Rönesans'ın ortaya çıkış nedenlerini yorumlar.

3.1.2. Rönesans Dönemi reformlarının müzik üzerindeki etkilerini açıklar.

3.1.3. Rönesans Dönemi müzik sanatındaki yenilikleri açıklar.

3.2. Rönesans Dönemi'nde Kullanılan Formlar ve Çalgılar

3.2.1. Rönesans Dönemi'nde kullanılan formların özelliklerini açıklar.

3.2.2. Rönesans Dönemi'nde kullanılan çalgıları açıklar.

3.3. Rönesans Dönemi Bestecileri ve Eserleri

3.3.1. Rönesans Dönemi bestecilerini eserleriyle ayırt eder.

3.4. Operanın Doğuşu ve Vokal Müzik

3.4.1. Opera sanatının doğuşunda etkili olan gelişmeleri açıklar.

3.4.2. İtalyan opera stilini açıklar.

3.4.3. Vokal müzik anlayışının gelişim sürecini açıklar.

4. BAROK DÖNEM

Terimler: Konçerto, konçerto grosso, tril, mordan, füg, oratoryo.

4.1. Kültür ve Sanat

4.1.1. Barok sözcüğünün kökenini açıklar.

4.1.2. Barok Dönem'i oluşturan evreleri açıklar.

a) Barok Dönem'i oluşturan Erken Barok ve Olgun Barok evrelerine değinilir.

b) Barok Dönem'den Klasik Dönem'e geçiş sürecinde etkili olan rokoko akımının felsefesine değinilir.

4.2. Barok Dönem'de Kullanılan Formlar ve Çalgılar

4.2.1. Barok Dönem'de kullanılan formların özelliklerini açıklar.

4.2.2. Barok Dönem'de kullanılan çalgıları açıklar.

4.3. Barok Dönem Bestecileri ve Eserleri

4.3.1. Barok Dönem bestecilerini eserleriyle ayırt eder.

5. KLASİK DÖNEM

Terimler: Sonat, senfoni.

5.1. Kültür ve Sanat

5.1.1. Klasik Dönem müziğinin genel özelliklerini açıklar.

Ön Klasik Evre, Erken Klasik Evre ve Doruk Klasik Evre tanıtılır.

5.1.2. Viyana, Berlin ve Mannheim okullarını ayırt eder.

Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven'ın müziksel nitelikleri ve eserleri üzerinde durulur.

5.2. Klasik Dönem'de Kullanılan Formlar ve Çalgılar

5.2.1. Klasik Dönem'de kullanılan formların özelliklerini açıklar.

Sonat, senfoni, konçerto formları ve oda müziği ile ilgili bilgi verilir.

5.2.2. Klasik Dönem içerisinde piyanonun gelişim sürecini açıklar.

Piyano çalgısındaki yenilikler anlatılır ve yazılan ilk piyano eserleri tanıtılır.

5.3. Klasik Dönem Bestecileri ve Eserleri

5.3.1. Klasik Dönem bestecilerini eserleriyle ayırt eder.

6. ROMANTİK DÖNEM

Terimler: Lied, senfonik şiir, mazurka, ballad, prelüd.

6.1. Kültür ve Sanat

6.1.1. Romantik Dönem sanatının özelliklerini açıklar.

6.1.2. Romantik Dönem müziğinin genel özelliklerini açıklar.

6.1.3. Romantik Dönem müziğinde meydana gelen değişiklikleri açıklar.

Avrupa'da romantizm akımının doğuşu ve bu akımın döneme etkileri anlatılır.

6.2. Romantik Dönem'de Kullanılan Formlar

6.2.1. Romantik Dönem'de müzikal formlarda meydana gelen değişim ve yenilikleri ayırt eder.

Dönemin müzikal formlarından nocturne, polonaise, ballade, mazurka, rapsodi, capriccio, barcarolle, polka ve impromptu hakkında bilgi verilir.

6.3. Romantik Dönem Bestecileri ve Eserleri

6.3.1. Romantik Dönem bestecilerini eserleriyle ayırt eder.

7. MÜZİKTE ULUSAL AKIMLAR

7.1. Ulusal Müzik Okulları

7.1.1. Ulusal müzik okullarının müzikal anlayışını açıklar.

7.1.2. Ulusal müzik okullarının müzik sanatına etkilerini açıklar.

7.1.3. Ulusal müzik okullarının bestecilerini eserleriyle ayırt eder.

8. 20. YÜZYIL

Terimler: Atonal, 12 ton, empresyonizm, ekspresyonizm, neoklasisizm, postromantizm, caz.

8.1. 20. Yüzyıl Müziğinin Doğuşu

- 8.1.1. 20. yüzyıl müziğinin ortaya çıkmasında etkili olan gelişmeleri açıklar.
- 8.1.2. 20. yüzyıl müziğinin genel özelliklerini sıralar.
- 8.1.3. 20. yüzyıl müziğine hâkim olan atonal müzik sistemini açıklar.

8.2. 20. Yüzyılda Ortaya Çıkan Müzik Akımları

- 8.2.1. 20. yüzyıl müzik akımlarını açıklar.

8.3. 20. Yüzyıl Bestecileri ve Eserleri

- 8.3.1. 20. yüzyıl bestecilerini eserleriyle ayırt eder.

9. TÜRKİYE'DE ÇOK SESLİ MÜZİK

9.1. Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Dönemlerde Çok Sesli Müziğin Gelişimi ve Özellikleri

- 9.1.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem Osmanlı müzik kurumlarında yapılan yenilikleri açıklar.
- 9.1.2. Cumhuriyet'in kurulması ile başlayan müzik inkılabının getirdiği yenilikleri açıklar.
- 9.1.3. Çok sesli Türk müziğinin özelliklerini açıklar.

9.2. Türk Beşleri ve Çağdaş Türk Bestecileri

- 9.2.1. Türk Beşleri'ni eserleriyle ayırt eder.
- 9.2.2. Çağdaş Türk bestecilerini eserleriyle ayırt eder.

10. TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ

10.1. Türk Müziği Tarihine Giriş

- 10.1.1. Türk müziği tarihinin oluşum sürecini açıklar.

11. TÜRK MÜZİĞİNDE DÖNEMLER

11.1. İslamiyet Öncesi Dönem

- 11.1.1. Orta Asya Türk toplumlarında müziğin yerini açıklar.
- 11.1.2. Orta Asya Türklerinin müzik kültürünü açıklar.
 - a) Türklerin eski inançlarının Türk müziğine ve Türk müziği icra alanlarına etkisi açıklanır.
 - b) Hun, Göktürk ve Uygurların müzik kültürü hakkında bilgi verilir.
- 11.1.3. Orta Asya Türk toplumlarında askerî müziğin işlevini açıklar.

İslamiyet'ten önce Hunlar ile başlayan askerî müzik geleneğinin genişleyerek Çin'e kadar yayılması ve farklı toplumların kültürlerini etkilemesi üzerinde durulur.
- 11.1.4. Orta Asya Türk toplumlarında kullanılan çalgıları açıklar.

11.2. İslamiyet Sonrası Dönem

11.2.1. İslamiyet inancının Türk müziğine etkilerini açıklar.

Türk müziğinin İslamiyet'in kabulüyle birlikte gösterdiği değişim ve gelişim örneklerle açıklanır.

11.2.2. İslamiyet Sonrası Dönem'in müzik insanlarını açıklar.

Fârâbî, İbn Sînâ, Safiyyüddin el-Urmevî, Abdülkadir Merâgî'nin biyografileri, çalışmaları ve Türk müziğine katkıları üzerinde durulur.

11.3. Osmanlı Dönemi

11.3.1. Osmanlı Dönemi Türk müziği kültürünün gelişim süreçlerini açıklar.

Osmanlı Dönemi'nde ozanlık geleneğinin gelişim sürecine dair bilgi verilir.

11.3.2. Osmanlı Dönemi'nde kullanılan çalgıları açıklar.

11.3.3. Türk müziği tür ve biçimlerini açıklar.

a) Türk müziğinin sınıflandırılması yapılarak türler ve biçimler, kavram ve içerik açısından açıklanır.

b) Tekke müziği, cami müziği, askerî müzik, klasik müzik ve halk müziği türleri ile ilâhi, tekbir, mevlid, nakış, peşrev, saz semâisi, gazel, şarkı ve türkü biçimlerine yer verilir.

11.3.4. Osmanlı Dönemi müzik insanlarını açıklar.

II. Murad, Ahmedoğlu Şükrullah, Lâdikli Mehmed Çelebi, Ali Ufkî, İtrî ve Nâyî Osman Dede'nin biyografilerine ve sanatlarına yer verilir.

11.3.5. Türk müziğinin Batı müziğine etkilerini açıklar.

a) Özellikle mehter müziğinden etkilenen Ludwig van Beethoven ve Wolfgang Amadeus Mozart'ın eserlerinden örnekler verilir.

b) Türk müziğinin opera sanatına etkileri vurgulanır.

11.4. Cumhuriyet Öncesi Dönem

11.4.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem'de yapılan reformların Türk müziğine etkilerini açıklar.

a) Muzika-yi Hümayunun kurulmasının Türk müziğinde reform ve çok seslilik anlayışının oluşum ve gelişim sürecine katkıları vurgulanır.

b) Batı müziği nota yazımının Türk müziğine etkileri vurgulanır.

c) Batı müziğinin tür, biçim ve çok seslilik yönünden Türk müziğine etkileri açıklanır.

11.4.2. Cumhuriyet Öncesi Dönem'in müzik insanlarını açıklar.

Hacı Ârif Bey, Zekâi Dede, Neyzen Aziz Dede, Tanbûrî Cemil Bey, G. Donizetti ve Ali Salâhî Bey'in biyografilerine ve sanatlarına yer verilir.

11.5. Cumhuriyet Dönemi

11.5.1. Cumhuriyet Dönemi reformlarının Türk müziğine etkilerini açıklar.

Tanzimat'la başlayan yenileşme hareketleriyle birlikte müzikte meydana gelen değişimlerin giderek hız kazandığı ve resmî eğitim kurumlarında Batı müziğinin ilk sırada öğretildiği vurgulanır.

11.5.2. Cumhuriyet Dönemi müzik insanlarını açıklar.

Muallim İsmâil Hakkı Bey, Halit Lemi Atlı, Mehmet Suphi Ezgi, Hüseyin Sadeddin Arel, Salih Murat Uzdilek, Ekrem Karadeniz, Rauf Yektâ Bey, Mustafa Yesâri Âsım Arsoy, Münir Nurettin Selçuk ve Mesut Cemil tanıtılır.

12. TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİM KURUMLARI

Terimler: Yâren sohbetleri, kürsü başı geceleri, sıra geceleri, cem törenleri, kış yarısı, saya gezmesi, Mevlevîhâ-

ne, tekke, Enderun, mehterhâne, Dârülelhan.

12.1. Resmî Olmayan Eğitim Kurumları

12.1.1. Geleneksel musiki meclislerinin müzik eğitime katkılarına açıklar.

Türk kültüründe var olan yârenlik, Mevlevîlik ve Bektaşîlik geleneksel kurumları ile yâren sohbetleri, kürsü başı geceleri, sıra geceleri, cem törenleri, kış yarısı ve saya gezmesi geleneksel toplantılarına yer verilir; bu kurumlarda ve toplantılarda icra edilen müziklerin özellikleri üzerinde durulur.

12.1.2. Mevlevîhânelerin müzik eğitimi açısından işlevini açıklar.

12.2. Resmî Eğitim Kurumları

12.2.1. Enderun okullarının müzik eğitimi açısından işlevini açıklar.

Enderun okulları ve Enderun okullarının müzik eğitime katkıları üzerinde durulur.

12.2.2. Mehterhânenin Türk müziğine etkilerini açıklar.

Mehter müziği ve mehterhânenin özellikleri üzerinde durulur.

12.2.3. Türk müziği eğitimi veren resmî eğitim kurumlarını açıklar.